

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novic
ohlásy a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcoveho
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Zákonná predloha gr. Apponyiho o sriadení platov nešťátnych učiteľov.

Gróf Albert Apponyi, minister výučby, dňa 21. februára predložil snemu krajinskému zákonnú predlohu o sriadení platov štátnych a nešťátnych učiteľov. Ako, uznať musíme, že táto predloha po vynesení zákona zabezpečenia triedy robotníckej, veľmi vážny krok je zo strany vlády

z koalície utvorenej, tak z druhej strany otvorene vysloví sa nám treba, že ona zvláste dotyčno sriadenia platov nešťátnych učiteľov nezodpovedá celkom zo stanoviska katolíckeho, ducha a požiadavkám učiteľov ľudových škôl náboženských.

Nakoľko nezodpovedá táto predloha našim požiadavkám zo stanoviska katolíckeho, to verejne vysvitá zo slov staručného a prvého vodcu katolíkov Uhorska. Gróf Ferdinand Zichy o zá-

Z križa zosňatý Pan Ježiš v náručí sedmiboľstnej Panny Marie.

konnej predlohe ministra výučby grófa Apponyiho vyslovuje sa nasledovne:

«Vidíme v tejto predlohe dobrý úmysel, lež vidíme v nej aj také veci, ktoré srdce naše zármuťkom naplňujú.

Ako dobré treba nám v nej označiť to, že minister uznáva povolanie katolíckej školy. Za veľký omyl musíme však považovať to, že sa minister výučby nazdáva, že katolícke vyučovanie v prítomných časoch a pod vládou beznáboženskou, možné je aj v štátnej škole a že v snahách jeho proti národnostiam namerených, vláde poisťuje tak veľký vplyv moci, ktorý protikresťanským alebo aspoň protikatolíckym vládam zabezpečuje také práva, ktoré príležitostne upotrebiť dajú sa ku zničeniu škôl konfesionálnych, patrične náboženských.

Nachodi sa v tejto predlohe ešte aj iný a k tomu veľmi nebezpečný omyl. Kongrua považuje sa tu za štátnu podporu. Kdežto je ona majetkom fary a doplňujúcou čiastkou farských dôchodkov. Môže-li sa dakomu odopreť kongrua, takému môže sa odobrať aj beneficium.

Protimluvu, nedôslednosť nachodíme tiež v tejto predlohe a táto v tom pozostáva, že patričnej konfesionálnej škole odopreť možno aj všemožnú podporu, jestli v obci nachodí sa štátna škola, v ktorej majú miesto všetky školo-povinné dietky.

Konečne spatrujeme v tejto predlohe veľkú dvojjzmyselnosť, ktorá v tom záleží, že sa ňou nariaďuje, že v ľudových školách vyučovať slobodno je len z kníh ministrom predpísaných a dľa prijateho systému. Keď už má byť konfesionálna škola, to učebné knihy a čítanky zodpovedať musia viere patričnej konfessie, bo sa to ani len myslieť nedá, aby protestanti katolícke a katolíci protestantské učebné knihy a čítanky trpeli vo svojich školách, alebo aby sa uspokojili s knihami bez všetkého náboženského rázu. Minister nech si podržuje dozorsivo nad učebnými knihami a právo jejich potvrdenia, lež aby on v tejto otázke výlučne sám rozhodoval, to zdá sa mi niako nesrovnáva sa s charakterom ľudových škôl konfesionálnych».

Gróf Ferdinand Zichy, vodca katolíkov Uhorska, zo stanoviska katolíckeho dostatočne označil predlohu o sriadení platov učiteľstva. Toto je stanovisko aj kresťanskej ľudovej strany.

Nedá sa zapierať, že gróf Apponyi jeho zákonnou predlohou cieľi hmotne pozdvihnúť stav učiteľský. To totižto, že učiteľia ľudových škôl vriadení majú byť medzi verejných úradníkov a že im zákonom ustálený má byť základný plat, následkom čoho zachránení budú i so svojimi rodinami pred starosťami a biedou, povzbudzovať ich musí, aby vysokému povolaniu svojmu s napanutím všetkých síl svojich tým svedomitejšie zodpovedali. Poslúži toto nielen ku osvete ľudu, lež aj ku mravnému zosilneniu štátu.

Vzdor tomuto však žiaden opravdový priateľ katolíckeho učiteľstva nemôže s tým byť usrozmenný, že minister výučby pri sriadení platov učiteľstva, zdá sa, ako by dvojakou mierou chcel merať. Robí sa totiž rozdiel medzi učiteľstvom štátnych škôl a medzi učiteľstvom ľudových škôl konfesionálnych. V tomto učiteľstve škôl konfesionálnych spatrovať musí istý stupeň nespravodlivosti. Toto ale len na veľkú škodu bude samej predlohe, jestli že do života bude uvedená. Bude to prameňom nespokojnosti v radoch učiteľstva konfesionálneho, prečo ona sotva zodpovie celkom vznešenej úlohe svojej.

Bo čo je úlohou ľudových škôl konfesionálnych? Nielen vyučovanie, lež aj výchova. Pápežský prälát Ján Molnár v odbornom výbore vyslovil sa preto proti tejto predlohe a odôvodnil svoju mienku nasledovne:

«Ja som toho presvedčenia — ktoré vôbec zastávajú aj pädagogovia terajších časov a nielen sami katolíci — že škola je ustanovizňou nielen vyučovania, lež aj výchovy a že výchova dá sa najúspešnejšie previesť len na základe rovnakých a jedného smeru zásad, čo možno uplatniť len v škole konfesionálnej. Lež ešte aj preto som proti tejto predlohe, bo ona rozdiel robí medzi štátnymi a neštátnymi učiteľmi, za konfesionálnym učiteľstvom však leží obdobie skoro deväťstoročkov, čo vyučovali ľud našej vlasti uhorskej, kdežto ustanovizňu štátnych učiteľov sotva je štyridsať rokov stará; kvalifikáciu majú konfesionálni učiteľia len takú, ako učiteľia štátu, povinnosti majú tie isté, len dotyčno platov majú stáť za štátnymi učiteľmi, takéto zníženie niako nezasluhujú konfesionálni učiteľia. Ja preto žiadam, aby štátni učiteľia nemali väčších dôchodkov, ako majú konfesionálni. Tú

zásadu ja preto neprijmem, že štátni učiteľia len z tej príčiny majú mať väčšie platy, bo ich celkom platí štát, ja totiž nedržím štát za dajaký abstraktný pochop, lež za veľmi reálnu skutočnosť, nemá on ani dajakú zvlášnu pokladnicu, lež z daní a poplatkov, ktoré platia občania rozličných konfesií zbiera a vydáva svoje poklady, teda nie štát, lež vlastne my, všetci občania našej vlasti platíme tých štátnych učiteľov».

Kresťanská ľudová strana nikdy neopustila stanovisko spravodnosti, toto bude ona verne a svedomite zastávať aj pri sriadení plátov učiteľstva škôl konfessionálnych v tom zmysle, ako sa o tom vyslovil krajinský vyslanec a pápežský prälát Ján Molnár.

Zákonná predloha ministra výučby grófa Apponyiho má v celosti za základ zák. článok XXV. z roku 1893. Odchylne od tohoto vzaté bolo do tejto predlohy vymenovanie katolíckych učiteľov ľudových škôl kroz ministra výučby v tom páde, jestli štátna podpora katolíckej škole poskytnutá viacej obnáša, ako polovica základného platu. Vo výborovom zasadnutí minister výučby gróf Albert Apponyi zotrel tento 21. §. jeho predlohy, bo sám nahliadol nesprávnosť tejto požiadavky.

Pri nastávajúcom pojednávaní zákonnej predlohy sriadenia plátov učiteľstva škôl konfessionálnych kresťanská ľudová strana s úplným dôrazom naliehať bude na tom, aby zamedzené byly všemožné snahy zoštátnenia škôl konfessionálnych, aby charakter jejich náboženský zákonom zabezpečený a zachránený bol po všetky časy, ako aj aby záujmy hmotné učiteľstva konfessionálneho upevnené byly zárukou zákonnou na celú budúcnosť.

Čo vytýkajú buntoši kresťanskej ľudovej strane?

Čudný zjav! Dve strany sú v našej krajine, ktoré verejne ohlasujú, že ich cieľom je obrana náboženstva a spomoženie ubiedenému ľudu: strana ľudová pod vodcovstvom Ferdinanda Zichyho a strana národnárov, alebo, ako ona seba pred ľudom menuje, «slovenská ľudová», vedená Milanom Hodžom. A hľa, tieto dve strany zápasia medzi sebou na život a smrť. Sú v krajine ešte i iné strany, ale ani medzi jednou je boj nie tak ostrý, ako medzi tymito dvoma. Čítajte noviny národnárov a

presvedčíte sa, že takmer výlučne kresťanskú ľudovú stranu napádajú. Čo je toho príčinou? Kto zavdal príčinu, či strana grófa Zichyho a či Hodžova?

Katolíctvo, ktoré na ustavičné napádanie liberálov sa neprebudilo, prebudilo sa aspoň čiastočne na tuhé kopnutie od liberálov s cirkevno-politickými zákonami, civilným manželstvom atď. Prebudenie toto utvorilo novú stranu, kresťanskú stranu ľudovú pod vedením grófa Zichyho, horlivého apoštola katolíkov. Táto ľudová strana sa šírila, zmáhala, pomali síce, ale istotne. Katolíctvo nemohli už liberáli dľa vôle šliapať a ľud zatláčať. Kresťanská ľudová strana stala sa neohrozenou stranou, s ktorou liberáli rátať museli.

Zmáhanie sa katolíkov závidel diabol a na základe pravdy: «Každé kráľovstvo samo v sebe rozdelené spustne a dom padne na dom», roztrhal katolícky tábor na Maďarov a Slovákov, aby sa hrýzli, zoslabovali; nasiaľ kúkoľa, z ktorého potom čo ovocie vyrástla strana Hodžova.

Táto strana ohlasuje, že ona má pravdu a že kresťanská ľudová strana blúdi. Opak toho! O tom ľahko nás presvedčí už prvý pohľad na obe strany. Porovnajme vodcov oboch strán. Gróf Zichy, horlivý katolík, áno pravý apoštol, ktorého sám svätý otec objal a pochválil, čo vodcu kresťanskej ľudovej strany. Zichyho dlhá minulosť je istou zárukou i pre prítomný i pre budúci čas, že kto sa jeho pridržá, po pravej ceste chodí. — A kto je Hodža, vodca tej druhej strany? Je luterán síce, ale taký, ktorý je aj proti svojmu vlastnému náboženstvu, je označený socialdemokrat, je redaktor novín «Slovenského Týždennika», ktoré ku všetkému štvú, len ku dobrému nie, v ktorých ani za mak kresťanského ducha nenajdeš.

Porovnajme ovocie oboch strán! Ako kresťanská ľudová strana povstala, pod jej účinkovaním ako za času teplého, tichého, užitočného dažďa, povstaly k obrane ľudu a k jeho zachráneniu spolky potravné, úverkové a gazdovské, k vzdelávaniu ľudu čítacie a katolícke kruhy, ľud vzrastal v náboženstve a sebavedomí, práca k duševnému a náboženskému pokroku smerujúca sa rozmnožovala, a toto všetko nielen medzi ľudom maďarským, ale i slovenským. Účinkovaniu kresťanskej ľudovej strany môžeme ďakovať, že sa každoročne s veľkým prospechom vydržiava katolícky kongress, ktorého cieľom je všetkých katolíkov spojiť a ktorý s jeho odbornými výborami ľud katolícky — slovenský i maďarský — všestranne vo všetkom dobrom napomáha, bráni a háji. Ozaj, kresťanská ľudová strana za tých desať rokov jestvovania svojho na poli náboženskom, politickom a socialnom toľko dobrého vykonala, že to uznať musia i jej nepriatelia; jedine zlostou zaslepení Hodžovci to nevidia.

A čo vykonáva Hodžova strana? Ako kamenec alebo jarný mráz, ktorý všetko ničí a páli, čomu užitočný dažď k zrastu dopomohol, tak Hodžova strana všetko kazí a marí, zanecháva za sebou stopy ukrutného pustošenia. Kde je pobúrenosť a rozčulenosť, tam sa len ničí, búra

a páli. Ký div teda, že tam, kde sa Hodžova strana zjavila, úpadok, pustošenie na poli náboženskom, politickom a socialnom nastáva! Vedel by som to smutnými príkladmi dokázať!

Odkiaľ to, že táto všetko dobré ničiacia strana nasledovníkov našla? Na tomto svete každá hlúposť na čas najde nasledovníkov. Nenie tej hlúpej módy, ktorú by niektorí nenásledovali. Majú nasledovníkov nedávno v Poľskej povstali Marioniti, ktorí — medzi nimi i niektorí poľskí kňazi — jednu ženu za pápeža uznávali; táto ich šudila, a keď ich dobre našudila, zutekala do Nemecka.

Majú nasledovníkov socialdemokrati, ktorí náboženstvo za zbytočné, áno škodlivé vyhlasujú.

Nuž nečudujme sa, že nasledovníkov — a to i kňazov — našiel i socialdemokrat Hodža. Hodžovej strane mnohí sadli na lep, lebo verili jej luhárstvám. Hodžova strana, aby ľud za kresťanskú ľudovú stranu oduševnený získala, vydala sa za pravú ľudovú stranu a stranu grófa Zichyho za falošnú vyhlásila. Luhá, že kresťanská ľudová strana zradila ľud slovenský. Hodžovci ako na dôkazy sa odvolávajú: 1., že kresťanská ľudová strana je nepriateľom ľudu slovenského, lebo je nie «za tú našu slovenčinu»; 2., že sa spojila s Kossuthovou stranou; 3., že nemôže byť ľudovou stranou, lebo na kandidátov ľudových liberáli, úradníci a židia hlasovali; 4., že je protinábožná, lebo je za civilne manželstvo.

Nuž pozrime týmto výčitkám do očí a presvedčíme sa, že sú luhaniny.

1. Že kresťanská ľudová strana je nepriateľom ľudu slovenského! — To, čo už posavád kresťanská ľudová strana hovorila a robila za ľud vôbec, teda aj za slovenský, tak na sneme ako v stoliciach a obciach, hlasite kričí: **luháte Hodžovci!** Čo urobila kresťanská ľudová strana za desať rokov za ľud aj slovenský v ohľade náboženskom, politickom a socialnom, k obdivu povzbudzuje.

Ale ani nečakajte — zvlášte keď kresťanskú ľudovú stranu tak podporuje ľud, ako Hodžovci — aby táto strana za pár rokov napravila, čo liberáli za 35 rokov pokazili. Rúcať je ľahšie ako stavať. — Že je vraj kresťanská ľudová strana nie «za tú našu slovenčinu». Kresťanská ľudová strana je i za tú, ale v takom smysle ako to kresťanská spravodlivosť a jednota vlasti uhorskej dovoľujú, ale nie za slovenčinu bez náboženstva, ani nie dľa žiadosti Hodžovcov, aby v uhorskej krajine toľko štátov bolo, koľko rečí. Kresťanská ľudová strana žiada, aby i reč slovenská mala svoje príslušné právo v kostole, v škole a pri súdoch. (Čítaj reči Csitáryho, Szmrecsányiho, Beniczského.) Pravda, stávajú sa priestupky na úkor slovenskej reči, ale to netreba pripisovať kresťanskej strane ľudovej. Ani to nemožno žiadať od kresťanskej ľudovej strany, aby na priestupníkov išla s kolom.

Takto politizujú Hodžovci, a kde takáto politika vedie, možno sa dozvedieť u súdu. Pravda, čitateľa

«Lud. Novín» a «Slov. Týždennika» sa nedočítajú, čo kresťanská ľudová strana dobrého činí pre ľud slovenský, lebo tieto noviny to múdre zamlčia.

2. Že sa kresťanská ľudová strana s Kossuthovou stranou spojila! — No, čo by i pravda bola, Hodžovci sú nie oprávnení toto kresťanskej ľudovej strane vytýkať. Ako sa objímali Hodžovci s liberálnym Fejérvárom, arcieptcom civilneho manželstva, vedeli by vyprávať Hodža a Skycák. Veď ale to nenie pravda tak, ako to Hodžovci tvrdia. Kresťanská ľudová strana sa spojila so stranou neodvislých, ktorej predsedom je Franc Kossuth, do času výlučne preto, aby s pomocou tejto strany liberálnu vládu ponorila, zachovajúc svoj pôvodný program v celej platnosti. Čo sa jej i podarilo. Takéto spojenie kresťanskej ľudovej strane, ako zrieknutie sa jej programu vytýkať, je lebo veľká nevedomosť — a kto ani toľko pochopiť nevie, nech sa do politiky nemieša — alebo zlomyselnosť. Hodžovci, keby im na srdci ležalo zachránenie náboženstva a ľudu, by sa nielen radovali a povďačnými byť mali za premoženie liberálov, ale mali by i k pomoci prispieť v tej ťažkej práci, nie ale — ako to činia — kresťanskú ľudovú stranu preto napádať.

3. Ale vraj na kandidátov kresťanskej ľud. strany predtým liberálni úradníci a židia hlasovali! — Páni Hodžovci, to pochopiť neviete? Vysvetlím vám to. Po premožení liberálnej strany na vládu sa dostali spoloční vífazi: strana neodvislých, ústavná a ľudová. Lebo, ak to neviete, pošepnem vám, vláda musí byť. Keď niekde vystupoval kandidát ľudový, vystupoval teda ako vládny. A že úradníci na vládneho hlasovali, to pochopiť nemôžete? Nuž na koho že mali hlasovať? — Pravda, že i židia hlasovali v niektorých okresoch na kandidáta kresťanskej ľudovej strany. Hlasovali i tito — ako vždy — na vládneho, hlasovali z prinútenosti, totižte z politickej múdrosti. Že ale židia sú nepriateľskí kresťanskej ľudovej strane a že by sa radovali, keby kresťanskú ľudovú stranu zem pohltla, prezradili to v iných okresoch, kde boj proti kresťanskej ľudovej strane viedli, prezradzujú to každodenné napádania kresťanskej ľudovej strany zo stránky židov v sneme a židovských novinách. Žeby ale židia boli prajní kresťanskej ľudovej strane, položím bárs čo na to, že to ani Hodžovci neuveria.

4. Že kresťanská ľudová strana je protináboženská a že je za civilne manželstvo? — Kresťanská ľudová strana každým dychom, slovom a skutkom svojim toto luhárske tvrdenie natoľko vyvracuje, stanovisko kresťanskej ľudovej strany za náboženstvo a oproti civilnému manželstvu je tak všeobecne v celej krajine známo, že kto ju v tomto ohľade napáda, ten lebo zdravého rozumu nemá, alebo svedomie nemá na mieste. Grof Zichy, Molnár, Giesswein, Csernoch atď. sú za civilne manželstvo!! Nikdy nezabudnem reč Ottokára Prohászku, biskupa stolnobeľohradského, ktorú povedal dňa 25. septembra roku 1906. na spoločnej večeri kresťanskej ľudovej strany z príležitosti katolíckeho kongressu vdržiavavej. Medzi iným vyslovil sa nasledovne: «Nečudujte sa, že ja, biskup, som ľudákom; ľudákom som bol

a budem i na budúce!» Hodžovci! snáď i Prohászku držíte sa prívŕzenca civilneho manželstva? Hlinka! Juriga! i Prohászku držíte za poblúdeného kňaza? Chcete snáď byť lepší, hodnejší ako biskup Prohászka?.

Nie div, že takéto zachádzanie Hodžovej strany sa každému poriadnemu človeku zhnusí. Preto i Jehlička s ošklivosťou sa odvrátil od tejto strany, svedomie mu nedovolilo ďalej medzi takými zotrvať, ktorých sám za buričov uznáva. Pravda «E. N.» mlčia o liste Jehličkovom.

Pokračovanie Hodžovej strany vyberá sa ako fabrikovanie zápaliek Jančekovských. Janček nekľaje nikomu jedine preto, že naňho list v maďarskej reči adresoval. A hľa, toto smýšľanie Jančekovcov nehatí ich, aby popri zápalkách so slovenským nápisom i zápalky s tulipánom a maďarským nápisom: «Hazai ipar», «Pártoljuk a hazai ipart» fabrikovali.

B. Szmiszár.

Za slovenský katechyzmus.

«Posol Svätého Antona», mravnopoučný mesačník začína národno politizovať; čo je dosť čudno, veď sv. Anton sa do politiky nemiešal a tým menej ustanovil takéhoto posla. No, ale pánom národniarom je všetko dovoleno. Pán redaktor Sándorfi — tiež národnárske meno — v 3. čísle «Posla Sv. Antona» nasledovne mravno poučuje: «Konečne dožili sme sa toho, že sa našiel jeden biskup (ktorého nedávno «Slov. Týždenník» poriadne zniesol), ktorý sa zaujal za slovenský katechyzmus. Posaváď, keď sme my žiadali pre slovenské deti vyučovanie viery v slovenskej reči, alebo keď sme sa ohlásili za preklad sv. Písma, za to nadávalo sa nám do nevlastencov, ba i do panslávov».

No, to je zhola nie pravda, čo tu pán Sándorfi píše. Lebo sbor biskupský sám nariadil, aby dietky v ľudových školách vo svojej materinskej reči vyučované boli v náboženstve. A tých 90 percentov veškerého kňazstva katolíckeho, ktorí — dľa vášho priateľa, zároveň mesačníka «Slov. Obzora» — tiež stoja na slovenských krajoch proti vám, či nevyučuje všade verne a smelo, ba i v štátnych školách, slovenského jazyka deti v slovenskom katechyzme? A či si len vy toto právo privlastňujete? Oh nie, nedáme sa vám! My sme tiež Slováci a milujeme ľud slovenský a jeho reč. V tejto reči, kým Slovákom Slovákom bude, budeme všetci, čo sme na slovenských stranách, po slovensky v náboženstve vyučovať tak ľud ako aj deti jeho.

Vaše plány sú od nás vzdialené, vy by ste si chceli ľud slovenský podmaniť, aby ste nad ním panovali a ho za nosom viedli. Vy dobre viete, že ľud slovenský je citlivý na svoju vieru, preto ho z tejto strany šteklište, aby ste ho pod záclonou viery, že vraj «za tú našu slovenčinu» zaslepili. Vy sami musíte uznať, že slovenský ľud, na ktorý sa odvolávate, nesadnul vám všade na lep; ba čo viac, s vami ani desiata čiastka ľudu nedrží. A dobre má! Veď vidí, čo zväzdate, jakým

hnusným spôsobom bojujete. Vidí ten ľud, že vy, aby ste svoje nebezpečné ciele dosiahli, hotoví ste bárs kým, ešte aj so socialdemokratmi sa spojíte a aj k tomu navádzate ten ľud, aby vieru svojich otcov opustil. Teda toto je to vaše povolanie, aby ste cirkev svätú, na ktorú sa odvolávate, trhali, ničili a ten dobrý ľud slovenský do večnej záhuby uvalili? Jako že vyzerá tá vaša viera? Chváľte sa pred svetom, že ste svedomiti kňazi a pri tom máte svedomie na pustošenie cirkve svätej, vašej matky! Kto zavdal príčinu, skrze koho sa toto všetko robí? Vy sa svetu predstavujete čo mučedelníci slovenského ľudu a vediete ho do záhuby peknej. Vy kričíte o čistej zbrani, s ktorou ale nikdy ste nebojovali, lebo už ani cirkev nenie vám svätá. Tvoríte z ľudu ukrutných socialistov, nihilistov, anarchistov a buntošov. Vy sa pravda potom pekne-krásne skováte, keď takto zaslepený ľud napáda cirkev, napáda biskupov, kňazov, ľudu verných ablegátov, slovom každého, čo vám nenie po vôli. Básnik Kollár že spieval «o holubičom slovenskom národe» a vy ste ľud tento zdivočili, no ale len tam, kde vám na lep sadnul. Vaše plátky pyšne vypisujú o tom, čo sa robí v Liptove a ešte kde-tu, že ľud kostolom vyhýbuje, deti nenesie ku krstu, mŕtvých nedáva pochovávať. Tak ďaleko ste to dovedli, že zavedený ľud potupne hovorí o svojom kňazstve, biskupom vypisuje listy plné urážok, vyhráža sa im smrťou násilnou, ubitím, dynamitom, dýkou. A odkiaľ toto všetko? Len z vašej prekletej nadutosti a pýchy. Vy chcete 90 percentov kňazstva o jeho česť doniesť, vy, ktorým už nič svätého nenie na tomto svete. Nuž dobre! Tu sme, postavíme sa proti vám a budeme bojovať sme a verne, nie za náš blahobyť, jako Hlinka, Juriga atď., jeden za faru, druhý za slávu. My chceme a budeme bojovať za zákonné práva a blahobyť ľudu slovenského, aby tuná vo vlasti našej uhorskej žil spokojne a šťastlivo, aby mal občianske práva také, jako iní, aby sme všetci v tejto krajine žijúci občania nazívali vospolok v bratskej svornosti a láske a spojenými silami pracovali za blaho a dobrobyt našej vlasti, ako jej verní synovia.

My neznáme ani Hodžu, ani Skyčáka, vašich vodcov, ani Hlinku, ani Jurigu, títo by sa mali odhodlať a za misiónárov ísť do tmavej Afriky za pokánie.

My známe len vodcov našej kresťanskej ľudovej strany. Nech vás to nezarmucuje, že naši ablegáti vám pravdu do očí povedajú na sneme. Naši páni ablegáti, jako Csernoch, Szmrecsányi, Gyuriss Ernst a iní sú chlapi na mieste. Zastávajú oni ľud slovenský a pracujú oni nielen slovom ale aj skutkom viacej, ako vaši krikľúni.

A tak teda «Posol Svätého Antona» nech sa do politiky nemieša, lebo s tým, že katechyzmus do politiky s Hlinkom prináša, ku blahu a pozdvihnutiu ľudu slovenského v žiadnom ohľade neprispieje, lež mu je iba na škodu.

Kozák,

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

POLITICKÉ CHÝRY.

Národnárske kúsky.

Najnovší manifest vydal Hodža v jeho novinách s týmto začiatkom: «Velebným, prevelebným, dôstojným a osvieteným kňazom i biskupom vlastenecké pozdravenie». Po tomto honorom oslovení pokračuje ďalej: «Vieme, že tá cirkevná škola na tých miestach, kde v nej nerozhodovali sebavedomí slovenskí naši ľudia, bola zrovna tak zlá, jakokoľvek aj štátna. Žiadneho rozdielu nebolo medzi nimi. V jednej ohlupoval štát, v druhej cirkev». Keď v tomto tóne všeličoho pobalamútil, chýrny svoj manifest takto končí: «Ale ponač maďarská ľudová strana ešte vždy vraví o sebe, že je kresťanskou pravdou preniknutá, čakáme aj od nej, ako bude brániť cirkevnú školu».

Nuž akého spoločenského stavu je ten bumbaj, že sa opovažuje ku katolíckemu episkopatu a kňazstvu manifesty vydávať? Je on snáď dajaký potentát? Nie, len prázdny socialdemokrat. Iba socialdemokrati opovažujú sa to písať, že cirkev ohlupuje ľud v škole. Či národnári v jejich novinách viacej neohlupujú ľud slovenský, ako to doposiaľ jeho najväčší nepriatelia vstave boli urobiť? Každé číslo vašich novín len hlúposťami je preplnené. Ľudová strana preniknutá je ovšem kresťanskou pravdou a urobí vždy svoju povinnosť za cirkevnú školu, nie tak, ako národnári, ktorým len o to ide, aby ľud búrili a ohlupovali.

Klacky a palice mali vraj v hotovosti voličia peziňského okresu, na viacej panákov maďarskej ľud. strany, čo tam prišli ku voľbe. Klacky a palice, to je jediný argument národnárov, ale len kým žandárov nevidia. Či ešte nenie dost ľudí odsúdených do väzenia po slovenských dedinách? A čo je tomu všetkému na príčine? Len tie klacky a palice, jediná to zbraň v rukách národnárov.

Národnárske poslanci. Noviny národnárske sa pyšne pýtajú: «Prečo naši poslanci na sneme nemohli spolu účinkovať ani s jednou politickou stranou? Preto lebo ani jedna nezastávala záujmy ľudu». Je to vážna otázka, treba na ňu opravdovú odpoveď dať nasledovne: Žiadna politická strana nepripojila sa na sneme k národniarom a neuznala ich za politickú stranu, bo nemajú program a nezastupujú záujmy ľudu. V sneme prekazujú vynášanie ľudu osožných zákonov, neprijali zákon ku podpore priemyslu a remeselníkov, postavili sa proti zákonu obrany a zabezpečenia triedy robotníckej. Záujmy ľudu teda nielen že nepodporujú, lež im čo možno najviacej škodia. Takto vyzerajú tie národnárske kúsky.

Úspechy kresťanskej ľudovej strany.

Pojednávanie zákonnej predlohy sriadenia plátov štátnych učiteľov zakončene bola dňa 18. marca. V celej predlohe tejto bol len jeden-jedinký paragraf 24. ku ktorému ohlásila sa aj kresťanská ľudová strana a to z tej príčiny, bo sa tu jednalo o náboženskej škole. Spomenutý paragraf vzťahuje sa totiž na erárske ľudové školy, medzi ktorými je asi 200 katolíckych. Kresťanská ľudová strana obávala sa, že keď tieto školy v zmysle nového zákona udržiava erár, ľahko sa v budúcnosti stať môže, že pomaly zoštátnené budú. Aby toto nikdy nebolo možné, na žiadosť a ohlásenie sa kresťanskej ľudovej strany spomenutý paragraf doplnil sa náhradným návrhom, **dľa ktorého katolícky charakter ľudových škôl erárnych zabezpečený je po všetky časy.**

Druhý veľký úspech dosiahla kresťanská ľud. strana v snemovom zasadnutí dňa 18. marca, keď na návrh pápežského präláta Jána Molnára prijal snem starú osnovu prísahy, akú učiteľia pri nastúpení úradu zložiť musia. Dľa novej osnovy prísahy bolo by totiž možno bývalo učiteľov, čo sa príležitostne vystavujú za revíziu jestvujúcich zákonov považovať za takých, čo jedajú proti zloženej prísaha.

Zmáha sa kresťanská ľudová strana.

Následkom uprázdnenia mandátu volebného okresu Szakcs v stolici Tolna, prevedená tam bola voľba krajinského vyslanca do snemu. Pri tejto ako kandidát kresťanskej ľudovej strany vystúpil Karol Huszár a dostal 685 hlasov, Protikandidáti boli: Pavel Heinrichfi, neodvislý, dostal 547; Pavel Szluha, neodvislý, dostal 628; Ján Vicze, hospodár 137; konečne Edmund Hamvay, ktorý dostal 4 hlasy. Následkom toho bude dňa 4. apríla náhradná voľba medzi ľudovým Huszárom a neodvislým Pavlom Heinrichfi. V tomto korrumpovanom okrese dosiahla teda ľud. strana najviacej hlasov, čo je znakom toho, že sa i tu zmáha.

Výsledok peziňskej voľby.

Vo volebnom okrese peziňskom prevedená bola voľba krajinského vyslanca dňa 19. marca. Ako kandidáti vystúpili: Zo stránky kresťanskej ľudovej Michal Dömötör; s programom demokratov Ságodi a s programom slovenských národnárov Ivánka. Dömötör dostal 744; Ivánka 834 a Ságodi 188 hlasov. Bude teda náhradná voľba medzi Dömötörom a Ivánkom.

Už táto prvá voľba považovať sa musí skutočné víťazstvo kresťanskej ľudovej strany a bude ono ešte väčšie, keď všetci voličia pri náhradnej voľbe ukážu, že sú verní svätému náboženstvu svojich predkov kresťanských.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

KRAJINSKÝ SNEM.

Od 27. februára zaoberala sa snemovňa s pojednávaním prosbopisov rozličných právomocností stoličných. Do 5. marca odbavené boli prosbopisy stolice Szilágy, Szolnok, Sopron, Bács, Udvarhely, Pozsony, Liptó, Szaboles, Bars, Bereg, Hont, Somogy, Komárom, Zólyom, Győr, Zala a Csongrád.

Dňa 7. marca prišiel k pojednávaniu prosbopis stoličnej právomocnosti Tolna. V prosbopise tomto žiadala právomocnosť stolice Tolna, aby donešený bol zákon dľa ktorého by pre náboženstvo židovské vymenovaný mal byť úradný zastupiteľ do snemovne veľmožov. Táto právomocnosť teda chcela, aby medzi magnátmi v snemovni veľmožov dľa svojho úradu sedel aj hlavný rabin, tak ako zo strany katolíkov majú tam miesto primas, arcibiskupi a biskupi.

Prosbopisný výbor predložil na to ten návrh, aby táto prosba uložená bola jednoducho do archívu. Poneváž medzi vyslancami našlo sa viacej takých, čo žiadost stolice Tolna a židovstva podporovali, vyslancovia kresťanskej ľudovej strany *Karol Hencz*, zvlášte ale *Franc Buzáth* poukázali na to, že sa tejto žiadosti už aj preto zodpovedať nemôže, poneváž židovstvo ani tú základnú podmienku recepčného zákona nevyplnilo, aby každý rabin bol poddaným uhorského štátu. 70 percentov terajších rabínov, ako to *Franc Buzáth* dokázal, pochádza z Galície a ani nezná štátnej reči. Vzдор zrejším dôkazom vyslancov kresťanskej ľudovej strany uzavrela snemovňa, aby prosba stolice Tolna nebola do archívu vložená, lež k ďalšiemu študovaniu otázky odovzdaná vláde.

8. marca.

Po zahájení zasadnutia, ktorému predsedal Julius Justh.

Pojednával sa návrh reformy zák. článku XVIII. z r. 1893.

Referent *Ondrej Csizmadia* vysvetlil zákonný návrh, ktorým mienia účinkujúci kruh okresných súdov rozšíriť. Poneváž kúria má toľko práce, že nenie vstave túto na určený čas vybaviť a poneváž rýchlosť je jednou z hlavných podmienok dobrého prisluhovania pravdy, preto všetky také pravoty, ktoré neprevyšujú 2500 korún, vyňali z účinkujúceho kruhu kúrie a tieto preložili k okresným súdom. Terajší zákonný návrh chce sa postarať aj o pravom podelení účinkujúceho kruhu jednotlivých súdov. Prosí prijatie zákonného návrhu.

Franc Nagy podporoval návrh a dokázal v reči, že kúria je natoľko obťažaná prácou, že terajší zákonný návrh je až veľmi potrebný. Pre množstvo práce kúria nenie vstave vybaviť pravoty na daný termín. Zvýšenie počtu kuriálnych sudcov tu nespomôže. Porovnajúc kúriu inými európskymi vyššími súdmi, vidíme, že ani pri jednom súde niet toľko sudcov, ako u nás pri kúrii. Zá-

konný návrh, ktorý v službe veľkých cieľov urobil reformujúci krok, s radosťou prijíma.

Snemovňa na to prijala návrh a zasadnutie bolo zakončené.

9. marca.

Predseda Julius Justh zahájil zasadnutie, na čo *Daniél Haviar*, predseda štvrtého posudujúceho výboru oznámil, že výbor lugošský mandát *Georga Popoviča* zrušil. Predseda snemovne prosil o splnomocnenie, aby mohol porobiť poriadky straniva nariadynia novej voľby v lugošskom okrese.

Pred denným poriadkom ohlásil sa k slovu rumunský vyslanec *Julius Maniu* a pýtal sa ministerpredsedu prečo ministri neodpovedajú behom jedného mesiaca na interpellácie, ačkoľvek to domáce stanovy snemovne nariaďujú.

Ministerpredseda dr. *Alexander Wekerle* hneď odpovedal Maniu-ovi. Hovoril, že vláda nikdy nerobila a ani nebude robiť rozdiel v tom ohlade, že z ktorej strany podali interpelláciu. Že nemôže dať hneď odpoveď, toho príčinou je, že národnostní vyslanci vzdor ich malému počtu desaťkrát toľko interpellujú, než všetci ostatní vyslanci. Nemožnosťou je behom tridsať dní odpovedať na každú interpelláciu, lebo v mnohých sú také obviňovania, pre ktoré vláda musí nariadiť vyšetrovanie. To nemôže dovoliť, aby česť štátnych úradníkov verejne bola urážaná.

Začalo sa potom pojednávanie zákonnej predlohy o sriadení platov štátnych učiteľov.

Ján Bedőházy, ako referent vysvetlil predlohu a odporúčal ju ku prijatiu.

Teodor Mihályi a *Aurel Novak* rečnili o predlohe a neprijali ju.

Nasledovaly interpellácie.

Georg Szmrecsányi, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu považsko-bystrického interpeloval ministra pravosúdia a ministra orby v záležitosti 720 malých hospodárov z Pružiny a Mojtýna, ktorých židovský krémár *Porjes* na vnivoč obrátil. Reč a interpelláciu uverejnili sme v minulom čísle.

Milan Hořža interpeloval ministra vnútra v záležitosti vyzdvihnutých murárskych spolkov robotníckych a socialdemokratických.

S tým zakončilo sa zasadnutie.

11. marca.

Zasadnutiu predsedal Julius Justh, pozdejší *Štefan Rakovszky*.

Na dennom poriadku bolo pojednávanie zákonnej predlohy sriadenia platov štátnych učiteľov.

Alexander Vajda, národnostný vyslanec, prednášal v dlhej reči, čo je toho príčinou, že proti tejto predlohe vyslovia sa všetci národnostní vyslanci. Predseda opätne napomínal rečníka, aby hovoril ku predmetu. Poneváž to ale nič neosožilo, *Štefan Rakovszky*, ako predseda odňal rečníkovi slovo.

Aurel Vlad, národnostný vyslanec, vyskočil na to a chcel rečniť ku pravidlám snemovne. Poneváž ale ne-

vedel udať, ku ktorému paragrafu pravidiel chce rečniť, predseda *Štefan Rakovszky* aj Aurelovi Vladovi odňal slovo.

Po ustálení denného poriadku nasledujúceho pojednávania zasadnutie bolo zakončené.

12. marca.

Zasadnutiu predsedal *Julius Justh*. Po uhodnovení zápisnice predošlého zasadnutia

Milan Hodža podal návrh, aby v zápisnici stálo aj to, že predseda odňal slovo *Vajdovi*.

Gabriel Ugron dokázal *Hodžovi*, že zápisnica je správne osnovaná, lebo do zápisnice nepatria drobné incidenty.

Milan Hodža odvolá svoj návrh a podáva druhý, dľa ktorého snemovňa vyriekne, že odňatie slova *Vladovi* vezme do zápisnice.

Predseda: Návrh *Hodžov* sa protiví domácim stanovám snemovne, lebo do zápisnice patria len uzavretia snemovne. Pýta sa, či snemovňa prijme zápisnicu v pôvodnej osnove alebo len s návrhom *Hodžu*.

Prevažná väčšina snemovne prijala zápisnicu v pôvodnej osnove.

Pred denným poriadkom národnostní vyslanci poznove robili šarapaty, že vo včerajšom zasadnutí predseda odňal slovo *Vajdovi* a *Vladovi*, pričom zvlášte *Milanovi Hodžovi* ušlo sa dosť nemilých poznámok.

Ku zákonnej predlohe sriadenia platov štátnych učiteľov rečnil *Alexander Pető*, minister výučby gróf *Albert Apponyi* v dlhej reči vysvetlil a odporúčal ju ku prijatiu, po čom zakončené bolo zasadnutie.

13. marca.

Predseda *Julius Justh* zahájil zasadnutie, po čom *Karol Várady*, zápisník snemovne, podal zpravu, že

Milan Hodža do knihy návrhov zaznačil nasledujúci návrh:

«Nech vypovie *Dom*, že sa s nedôverou chová oproti *Štefanovi Rakovszkymu*».

Predseda odôvodnenie tohoto návrhu na *Hodžovu* žiadosť odročil na 22. apríla.

Nasledovalo na to pojednávania zákonnej predlohy sriadenia platov štátnych učiteľov. Ku predlohe rečnili *Aurel Vlad*, *Milan Hodža*, *Julius Maniu*, *Ladislav Goldiš* a *Ján Suciu* odstúpili od slova.

Predseda zakončil s tým debatu.

Nasledovaly interpellácie. Barón *Dezider Bánffy* interpelloval ministerpredsedu *Alexandra Wekerleho*, ktorý mu hneď na to odpovedal, po čom zakončilo sa zasadnutie.

14. marca.

V dnešnom zasadnutí, ktorému predsedal *Julius Justh*, prijatá bola vo všeobecnosti zákonná predloha o sriadení platov štátnych učiteľov. Pojednávalo sa potom v čiastkach viacej položiek predlohy a s tým zakončené bolo zasadnutie.

Krestania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

(Dokončenie.)

Židák teda prepustil *Martinovi* mašinku na robenie peňazí a vysvetlil mu, ako treba robiť peniaze a aby veci lepšie rozumel, napochytre spravil pred ním päť nových desiatok. *Martinovi* až tak sa iskrily oči od veľkej radosti.

Martin práve zakrúcal mašinku do šatky, že ju do rukáva haleny strčí, keď tu zrazu dvere sa otvorila a dnu vkročia dvaja mužskí.

— V mene zákona, — povedal jeden z nich a položil ruku na mašinku. — My sme tajní policajti. Vieme s kým máme robotu. Mašinku zhabeme, vás ale odvedieme na políciu.

Martin sa naľakal. *Balamutný* a *Fogl* vrhli sa na policajtov.

— Však uvidíme koho odvediete! — kričali a nastala pasovačka.

Ani *Martinovi* nebolo viac treba, keď videl, že mu pokoj dali, chytró vybehol na ulicu.

Chudáčiska sprostého už druhý raz oklamali, ved tí dvaja tajní policajti neboli iní, ako pomocníci *Foglovi*. To patrilo k tej hračke. Keď *Martin* odišiel, podelili si peniaze a ani jedon si nerobil z toho nič, že ožobráčili jedného človeka.

O tom *Martin* pochopu nemal, že to bolo vopred vymyslené. Teraz už čo si počne? Ani oznámiť nemôže vec, lebo aj on by zle pochodil. Bolo mu do zúfania. Pred dvoma dňami všetko mal: dom, zem a statok, kdežto včul je hotovým zobrákom. Prvú ztratu bol by mohol vyležať, ved tých šesťsto zlatých za dva roky mohol zgzadovať, ale čo si počne teraz, keď už ničoho nemá?

— Potrestal ma *Boh*, lebo som dychtil po bohatstve, — hovoril sám pre seba. — Zaslúžil som trest. Môžem ísť zobrať.

Takéto výčitky robil sám sebe, pri čom blúdil po uliciach. So sklopenými očima chodil, lebo myslel, že každý vyčíta z nich jeho nešťastie.

Blížil sa k *Dunaju* a odhodlal sa, že skočí doň, keď zrazu počuje volanie svojho brata *Tóna*:

— *Martin*, *Martin* brat môj!

Martin sa poobzeral na všetky strany a tu skutočne uvidel svojho volajúceho brata. Ten príbehne k nemu a hovorí:

— Chvala *Bohu*, že som Ťa našiel! Od kedy Ťa už hľadám!

— Už je neskoro. Všetko mi ukradli, som žobrákom! — povedal Martin. A potom vyrozprával bratovi všetko čo sa s ním stalo.

— Toto bolo vopred vymyslené, — povedal Tóno. — Čítal som o takýchto kmínoch. Kolko je takých v Pešti. Ale nemeškajme, podme na policajný úrad, snáď dostaneš späť tvoje peniaze.

Tóno, ktorý bol rozumný a zkusený človek, predniesol žalobu, po čom pýtal sa kapitán Martina:

— Vedel by ste zaviesť policajtov k tomu domu?

— Ale čo bych vedel, prosím ponižene, len na to sa pamätám, že nenie ďaleko od cintorína, — odpovedal Martin.

— Ten kmín je istotne Adolf Goldner, — hovoril kapitán.

— Nie, prosím ponižene, ale Fogl, — poznamenal Martin.

— Má ten všeliaké mená, — povedal kapitán. — Opravdové jeho meno je Adolf Goldner. Bol už pár razy zavretý a je pod dozorom policajtov.

S tým vydal kapitán rozkaz, aby tí štyria kmíni boli chytení a predvedení. Neminuly dve hodiny a už boli zloději u kapitána. Tajili, ako čo by ich bol najal, že videli voľakedy Martina, nuž ale to im nepomohlo, veď u seba mali jeho peniaze aj preš na bankovky.

— Tu máte vaše peniaze, — hovoril kapitán ku Martinovi, — choďte s Pánom Bohom. Druhý raz nebuďte taký hlúpy a nehladaajte bohatstvo u kmínov. Pracujte, na to ste na svete.

Keď Martin vykročil z úradu, čakalo na neho ešte jedno prekvapenie. Dvaja policajti sprevádzali jedného oliapaného človeka, ktorý odvrátil hlavu, keď Martina zazrel. Tento ho ale hneď poznal, bol to Ondrej Čmudej, bývalý jeho kamarát, ktorý mu pomáhal kopat pri hľadani pokladov. Darebáctvo ho k hriechu zvedlo, hriech ale do žalára.

Martin s pomocou dobrého brata svojho kúpil dom, zeme a statok a od toho času usilovne pracoval a sporil a nikdy viac nemyslel na poklady. Hej, nikdy nezabudol tú drahú lekcii, pre ktorú ušlo sa mu toľko haňby a posmeškov. Múdry človek nedychtí po bohatstve, nedá sa oklamať, ale dá sa vesele do roboty a od Boha čaká pozhnanie. Tak robil aj Martin na radu brata svojho. Onedlho sa oženil, žil spokojne so svojimi a mal všetkého dosť. Nikdy mu neprišli do rozumu poklady a falšované peniaze.

Keby ste šli do Bukového, mnoho pekného a chvalitebného by ste počuli o Martinovi Kúžel. Ba aj hlavný oltár v chráme Božom on dal obnoviť na svoje útraty.

Martin Kúžel zkusil, že bez práce a pri darebáctve nenie šťastia a pokoja, lež že len statočná práca býva odmenená. Istotne dal by vám tú radu:

«Modlite sa a pracujte!»

Fatranský.

CHÝRNIK.

Meniny pápeža. Z príležitosti menín sv. otca dostavil sa vo Vatikáne sbor kardinálov v Ríme bývajúcich a kardinál Oreglia, ako najstarší, predniesol pápežovi blahoželanie sv. Kollegiumu.

Deň 15. marca odhývalo obecenstvo a zvlášte mládež po všetkých mestách a vidiekoch celej krajiny s veľkými slávnosťami.

Španielsky kráľ ochorel. Ako z Madridu oznamujú, kráľ Alfonz minulé dni ochorel na influenzu, bo silne prechladol. Dvorný lekár mu nariadil, aby dotiaľ ostal v posteli, kým úplne nevyzdravie.

Biskupská konferencia. Biskupský sbor držal poradu dňa 14. a 15. marca. Na dennom poriadku bol návrh zákona o sriadení platu učiteľov na konfesionálnych školách a za tým pojednávali iné záležitosti.

Lekár nemôže byť maiteľom lekárne. Minister vnútorných záležitostí gróf Julius Andrassy poslal obežník všetkým právomocnostiam, v ktorom ich upovedomuje, že majiteľ lekárne, ktorý má lekársky diplom, nesmie viesť lekársku prax. V odôvodnení nariadenia minister hovorí, že dovolenie tohoto by sa protivilo právoplatným nariadeniam a potom nesrovnávalo by sa ani so záujmami obecenstva.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Do katolíckeho kruhu Rákócziho vyvolený je za hostinského Pavel Hurt, ktorý doteraz bol hostinským vo veľkom hostinci v Bardiove. V tomže katolíckom kruhu Rákócziho dňa 9. marca odbavovali veľmi podarenú zábavu, na ktorej držal prednášku p. Adalbert Wick, professor katolíckeho gymnázia. O túto zábavu veľké zásluhy má pán slúžny dr. Jozef Dobay, ktorý svojou vítečnou hrou na klavíre prekvapil všetkých prítomných. — *Veľký Šariš.* Za obecného notára vyvolený je Róbert Langsch, predtým notár v Sebeskellemesi. — *Široká.* Počas veľkých sňahov zastrelili tu 8 divých mačiek, ktoré v drúbeži veľkej škody narobili. Divé mačky (kočky) prešly sem zaiste z Tatier, bo ich predtým nebolo vidieť v horách Braniska. — *Naršany.* Duchovní a učelia okresu sabinovského odbavili tu minulého týždňa veľkonočnú spoveď a pristúpili spoločne ku prijímaniu prevelebnej Sviatosti Oltárnej. Po pobožnosti držali duchovní jarnú konferenciu. — *Szinye-ujfalu.* Vel. pán Valent Rusznyák, farár z Polonca, ako diecezensky promotor spolku striezlivosti mal ku posilneniu miernosti minulého týždňa dve kázne, pri ktorej príležitosti znovu mnohí vstúpili do spolku striezlivosti.

Zmeravanie väzov. V obci Spáca (stol. prešporská) nedávno na štyroch deťoch konštatovali zmeravenie väzov. Aj viac podozrivých chorých je v obci.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Nešťastie robotníkov. V Budapešti v Szondyho ulici pod číslom 75. stavajú dom. Robotníci Julius Nagy a Ján Imre pod vchodom do domu vkladali cievy pre vodovod v jednej hlbokoj jame, ktorú vykopali do zeme. Počas práce zem odrazu sa sossula a dvoch robotníkov zasypala. Jánovi Imremu sa horko-ťažko podarilo vy-driapať, ale Júliusa Nagya sossuvšia sa zem úplne zasypala. Nešťastie hneď oznámili polícii a dobrovoľným ochrancom. Hasičia vykopali zasypaného robotníka, ale nešťastník boi už mrtvý. Policia zaviedla vyšetrovanie, že kto je za nešťastie odpovedný.

Zkaza jedného mestečka. Z Milana sdeľujú, že mestečko Borsano minulý týždeň takmer celé vyhorelo. Škoda číni 400.000 lir. Ludský život obrovskému požiaru nepadol v obeť. Obyvatelia mestečka sú takmer výlučne robotníci, ktorí ostali bez prístrešia.

Ozbíjaný poštový úrad. V Turčianskom Sv. Martine minulý týždeň vlámali sa do poštového úradu. Zlodej pootváral stolíky a ukradol peňazí a poštových známok v hodnote asi 150 korún. Zlodej pootváral aj balíky a ukradol jeden balík so šperkami. Žandarmeria je zlodejovi už na stope.

Nový štát Ameriky. Severo-americké Spojené Štáty počítaly doteraz 46 štátov. Teraz mienia vykročiť zo štátov Washington, Idaho a Oregon nový, 47. štát pod názvom štát Lincoln. Územie nového štátu má číniť 65.000 štvorcových metrov a má mať 400.000 obyvateľov.

Zmizlo vrece peňazí. Z Aradu oznamujú: V stredu predošlého týždňa v noci po 12. hodine náčelník pošty Ernest Széll oznámil polícii, že na železničnej pošte zmizlo jedno vrece so striebornými peniazmi. Z Aradu večer o pol 10. hodine ide do Budapešti osobný vlak, ktorý vieze so sebou večernú poštu. V udanej noci, pokým listy niesli ku vozňu, zmizlo jedno vrece, v ktorom bolo 7000 korún strieborných peňazí. Peniaze boli poslané na budapeštiansku poštovú sporiteľňu. Policia poštových sluhov Vendelína Schwarzkopfa a Michala Szigu, na ktorých bolo prevzatie pošty sverené, zatkla. Oba taja, žeby mali účasť v krádeži.

Vybúšil dynamit. Z Rožňavy oznamujú, že tam na osade rimamuránskych železodielní Ján Molnár Babics so svojim súdruhom Sebespatakim v jednej búde ohrieval zamrznutý dynamit. Kým Sebespatakí šiel pre vodu, dynamit vybúšil. Výbuch bol tak silný, že buda aj s Molnárom vyletela do povetria. Na osade sa rozbily všetky okná. Z Molnára našli len dve nohy.

Pes — zradcom svojho gazdu. V obci Gács minulé dni v tamojšom kostole vypukol oheň. Naľakaní obyvatelia s veľkým namáhaním pokúsili sa oheň udu-siť. Hasičia vyšli aj do veže, v ktorej povstal oheň a vtedy videli, že z horiacej veže vybehol jeden pes a rovno bežal ku svojmu gazdovi, kominárskemu pomocníkovi Pavlovi Barkovicsovi. Toto hneď napadlo každému a najmä žandári začali sa zaujímať, ako vyšiel jeho pes do veže. Naľakaný kominársky pomocník nevedel dať vysvetlenie. No neskôr vyšlo na svetlo, že z veže zmiznul jeden menší zvon a takto bolo zrejme, že sa stala krádež. Kominársky pomocník ukradol zvon, ktorý liali ešte roku 1756., a aby jeho krádež nezbadali, podpálil vežu. Barkovics sa priznal ku krádeži a podpaľačstvu. Ukradnutý zvon našli v Lučenci, kde ho už práve chceli sliaf.

Prefikáný zlodej. Do knižnice snemovne vyslancov už od dávnejšieho času chodil jedon nosič, ktorý vždy doniesol so sebou list vyslanca Karola Kmetyho a pýtal pre neho knihy. Úradník knižnice v každom páde poslal vyslancovi knihy. Minulé dni opäť prišiel nosič do knižnice a pýtal pre vyslanca Kmetyho jednu veľmi cennú a zriedkavú knihu. Túto knihu ale úradník nechcel sveriť na nosiča, lež s jedným sluhom snemovne poslal ju na byt vyslanca Kmetyho. Kmety ale poslal knihu zpät a odkázal úradníkovi, že on ani teraz a ani predtým knihy nepýtal. Tieto dni opäť prišiel nosič pre jakúsi knihu. Úradník knižnice sa ho spýtal či pozná Kmetyho.

— Jako by nie — odpovedal nosič — veď ma vždy čaká tu v Árpád-ulici.

Úradník na to s jedným sluhom a s nosičom šiel do Árpád-ulice.

— Tam stojí Kmety! — zvolal odrazu nosič.

No za Kmetyho považovaný človek nedočkal nosiča, lež sa dal v nohy. Úradník a sluha začali ho prenasledovať a podarilo sa im ho v jednom dvore chytiť. Zavolať policajta, ktorý zlodeja odviezol ns hlavný kapitanát. Tu zlodej vyznal, že sa volá Várady, je juristom a bieda ho primala ku krádeži. Z knižnice snemovne dosavád vyklamal jedenásť knih, z ktorých tri poslal nazpät a ostatné predal. Zlodeja zatkli.

Ohňom spustošené gazdovské budovy. V Trnoveci (stol. liptovská) zhorely gazdovské budovy tamojšej rim. kat. fary. Zhorela všetka krma. Škoda číni asi 10.000 korún. Farskú budovu miestni hasičia oratovali. Oheň zapríčinila pravdepodobne kočišova nepozornosť.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pootvára stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osahu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ sa zbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sume dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa poňúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Deputácia mestečka Ilavy bola u ministerského predsedu dra Alexandra Wekerleho s prosbou, aby v Ilave postavený bol daňový úrad. Deputáciu viedol kraj. vyslanec ilavsko-púchovského okresu Ladislav Mednyánszky. Ku deputácii pripojil sa hlavný župan stolice trenčianskej dr. Valér Smialovszky a kraj. vyslanec Justin Baross. Na predostretú žiadosť ministerpredseda odpovedal, že buďto už teraz alebo na budúci rok hľadeť bude vyhoveť žiadosti ilavského obecnstva.

Ohradzovanie sa proti prenasledovaniu katolíckej cirkve vo Francúzsku. V Szatmáre katolícki obyvatelia mesta, počtom vyše tisíc, na čele s členami katolíckeho kassína, tovaryšského spolku a Marianskej kongregácie, domu sv. Cecílie vydržovali shromaždenie, na ktorom predsedal biskup Tibor Boromissza. Na tomto shromaždení ohradzovali sa proti rozluke cirkve od štátu vo Francúzsku. Theologický profesor dr. Alojz Wolkenberg oboznamoval francúzsky konkordát a tohto zrušenie, potom ale predostrel resolučný návrh, v ktorom odsudzuje prenasledovanie francúzskych katolíkov a žiada, aby katolícka cirkev vo Francúzsku dostala späť svoje práva. Návrh s veľkým oduševnením prijali a uzavreli, že cestou Katolíckej jednoty odovzdajú ho na patričnom mieste. — Tento vznešený a pekný príklad nasledovať mali by katolíci po všetkých mestách našej krajiny.

Sňah. Z Levoče píšu, že tam minulý týždeň panovala veľká zima. Teplomer ukazoval 10 stupňov zimy. V chotári obce Felsőrépás bola veľká sňahová fujavica. Jedna sedliacka so svojou 8-ročnou dcérou ponáhlala sa do obce, ale pre veľký víchor nemohla ta dôjsť. Na druhý deň našli ju aj s dievčaťom v sňahu zamrznutú. — Z Mezőhegyesu oznamujú, že tam panovalo také zimné počasie, že vo viniciach museli zastaviť všetky práce. — Z Veľkého Sibína sdeľujú, že tam tiež napadlo mnoho sňahu a tak následkom toho premávka medzi obcami musela byť zastavená. Vlaky sa omeškávaly. — Z Hajduböszörményu oznamujú, že tam minulý týždeň bola tiež veľká sňahová fujavica. Celú noc padal sňah a do rána pole bolo pokryté sňahom.

Katastrofa válečnej lode. Pri pobreží južného Francúzska, neďaleko prístavného mesta Toulon udala sa dňa 12. marca hrozná katastrofa. Na veľkej pancierovej válečnej lodi «Jena» udal sa výbuch, vypukol oheň, loď vyletela do povetria a väčšia čiastka námorníkov asi 400 ľudí prišlo o život.

Trojnásobná vražda. Z Temešváru oznamujú, že pri Némethogšáne na puste Rovena neznámi zbojníci ukrutne zavraždili 95-ročného pensionovaného železničného dozorca Jozefu Tölgyessyho, jeho gazdnú Ilonu Hegedüs a slúžku Rózu Molnár. Susedia našli mrtvoly dvoch ženských v krvi a mrtvola starca bola na uhol spálená. Vrahovia totiž, aby zločin nevyšiel na svetlo, podpálili z vnútra dom. Oheň ale zhasol prv, než by bol dom spustošil. Zbojníci vyrabovali celý dom. Dľa dosavadných znakov zločin spáchali ľudia zo susednej obce Füzes.

Do pozornosti rodičom hluchonemých detí. V Kremnici do ústavu pre hluchonemé deti prijme sa v budúcom školskom roku tridsať 7—12-ročných hluchonemých detí. Zaopatrenie na celý rok stojí 250 korún, ale tieto rodičom chudobných detí z čiastky alebo celkom odpustia. Deti baníkov alebo zamestnancov ťáraru zdarma prijmu. správa ústavu ochotne podá bližšie vysvetlenie a potrebné tlačiva zdarma pošle.

Zhorela huta. Z Herencsvölgyu oznamujú, že tamtojšia sklenná huta minulé dni úplne zhorela. Škoda činí asi jedon million korún.

HOSPODÁRSTVO.

Špárkassy.

Špárkassy majú byť na to, aby sa ľudu aj naozaj spomohlo. Tomu ľudu, ktorému špárkassy sú skutočne potrebné.

Tak by malo byť a to by sa ľudu páčilo a bolo by mu to aj osožné.

Niektorí z národnárskej strany, ktorí sa radi dávajú nazývať priateľmi (?) ľudu si až priveľmi do hlavy nabrali, že bude dobre špárkassy zakladať, a kde už jest nejaká, ktorá je *proti jejich emútku*, tú že treba silou-mocou do jejich rúk prevziať.

Nech si ale nikto nemyslí, že to chcujú učiniť on preto, aby sa ľudu spomohlo. *O spomožení ľudu ti ani pochopu nemajú.* To oni len tak do sveta vytrubujú, aby dali znať o sebe že žijú a aby sa ukázali, jakí sú oni *priatelja ľudu*, no a konečne, aby jejich novinky mali ich s čím oslavovať.

Špárkassy jedine preto chcujú, aby sa im dobre a sladko viedlo, nie ľudu, ale jedine im. Ide im len o jejich vrecko a nie o ľud; o svoju postać a nie o blaho-byt ľudu; chcujú si nadobudnúť alebo udržať, uistiť ablegátsky mandát; *len jedno nechcú: ľudu spomôcť.*

Špárkassy sa im práve k tomu hodia. Kostoly, sklepy, fabriky, šiatre k tomu a na svoje ciele veľm použiť nemôžu, Na to sú a majú im byť špárkassy.

Tam jest miesto i sloboda na všeliaké schôdzky a a shromaždenia; jest času si zapolitizovať už tak po svojom, ako to zvykli.

Tam sa hodí i dačo tak medzi štyrma očima zahrať na strune svojho politického remesla, veď potom niet svedka. Svet sa o tom ľahko nedozvie. Svoji sú ako zprisahaní, nič nevyzradia, iba ak vtedy, keď sa im za to núka veľký honorár!

V špárkassach jejich pridá sa i pobočný, dosť hodný dôchodok pre «Týždenníka», «Ludové Noviny» a iné čarbaniny. Lebo toto všetko sa tam odpredáva. Tie špárkassy sú pod jedným i sklepom na novinky. No a

zdarma koľko kusov ich rozdajú?! Zaplatia to iní. Nech sa len šíri jejich politika, Iudu nie spomôcť, ale do bludu ho priviesť. To je jejich heslo, to je jejich cieľ a namáhanie.

Iudu môj, ak neveríš, nazri a presvedčíš sa! Zanechaj ich a povedz im: do viac neuvidenia!

Ján Pozorovateľ.

DOPISY.

Felsőtölgyes.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Dňa 10. marca držal náš úverkový spolok ročité valné zhromaždenie. Z príležitosti tejto chcem aj iným niečo ku poučeniu sdeliť. Sedem rokov je tomu, čo sme spolok tento utvorili a dobré následky jeho každý cíti. Predtým žid a židovské sporiteľne cicaly našu krv, mazole sme mali od práce a bez výsledku. A dnes? Máme každý lichvu, obrobíme si poriadne role tak, že minulého leta už aj odpredať sme mohli zbožia. Kto by si to len pred siedmymi rokami bol myslel? Kúpili sme si od panstva 110 holdov rolí, vykádili sme z obce žida a prevzali jeho majetok, ktorý učiní 312 holdov rolí, 280 holdov pašienku a 200 holdov hory. Mimo toho máme 38 percentov z 500 holdov spoločných hôr a zo 723 holdov pasienkov. A to všetko pomocou úverkového spolku. Hor sa bratia! Len treba svojich vodcov poslúchať, ktorí nám dobre chcujú a ide im o to, aby Iudu pomáhali.

Stav nášho úverkového spolku je nasledovný: Účastinárov je 249 s 287. účastinami, na ktoré do konca minulého roku 11.128 korún 26 halierov bolo zaplatené a 27.198 korún 1 halier vložili údovia čo usporený majetok do spolku. Čistý výnos robí 1158 korún a na každú účastinu padne 5 percentov podielu. Pravda potešiteľný výsledok? Znak toho, že Iud pochopí dobré snahy svojich vodcov a nasleduje ich. Aj z nášho kruhu máme veľa zaslužených mužov pri spolku. V prvom rade spomenúť musím nášho vítečného ryhtára Jána Sztanyo Hvízdák, tiež aj ostatných výborníkov, jako sú: Ignác Sztanyo, Jakub Sztanyo, Georg Pucsek, Mikuláš Pucsek, Klement Melis, Adam Melis Janczo a Adam Jakus Drienszky. Všetkým sme vďaka podlžní, že sa o nás dobrobyt starajú. Dajže Bože aj iným obciam takýchto, dobrej vôle mužov na čelo. Im môžeme ďakovať, že aj potravný spolok utvoril sa a kvitne ku prospechu vzájomnému. Lacno prideme takto ku potravným látkam.

Ba ešte aj tá krčma sa premenila. Dokiaľ ju žid mal ročíte asi 100 hektolitrov páleného sa minulo. Tak sa otravoval Iud za svoje mozolné peniaze. Teraz ani len štvrtá čiastka z toľko páleného sa neminie. Je pravda, že by najlepšie bolo, keby sa neminulo ani kvapky tejto otravy, nuž ale aj to musí človek chváliť, že sa menej minie, ako predtým. Zmáhame sa na vidomoči a preto všetkým spolubratom odporúčať môžeme, aby si utvorili spolky. Iud náš sa len tak môže zmôcť a nemusí vandrovať do cudzieho sveta.

Priateľ Iudu.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Dovoľte, aby som vám na vedomie dal, ako u nás Iud v terajšej dobe smýšľa. Ako badáme, otvárajú sa už oči tým voličom, ktorých národnárska strana celkom pobalamútila a vodcovia jej: Skyčák a Hodža zaslepili a nesvedomite zaviedli. Odsúdenie Hlinku a Jurigu, jeho dvoch sekretárov Schvocha a Albiniho, ako je patričným horko nepríjemné, tak má pre Iud aj dobré následky. Národ už nahliada, že ho doteraz len vábili prázdnyimi sľubami, ktoré vyplniť nikdy nemôžu. Ani nič tak neotvorilo oči našemu národu, ako to odokrytie celej politiky Skyčákovej na krajinskom sneme. Ako v zrkadle vidí teraz náš národ Franca Skyčáka a vidí úplne celú mizernosť národnársku a klamstvo tých Iudí, čo takú politiku robia.

Ohavnosť národnárskej politiky najnovšie a zreteľne dokazuje ten pád, že dr. Franc Jehlička, kňaz a bývalý národnársky vyslanec krajinský volebného okresu pezinského zriekol sa svojho mandátu. Od svojich voličov odobral sa v jednom otvorenom liste, v ktorom, krom jeho choroby, ako príčinu svojho zažakovania za ablegátstvo, od slova do slova to udáva: «Musím vyznať, že búrlivé vystupovanie niektorých mladších od počiatku sa mi nepáčilo, nesrovnávalo sa to s mojím programom. Následkom takého pokračovania bola ostrá reč grófa Andrásyho proti «buričom» a výška trestov v slovenských processoch». Hovorí tiež v tomto liste p. dr. Jehlička: «Vystúpil som s pôvodným Iudovým programom, za ktorý Slováci kedysi krv cedili». On teda vystúpil s pôvodným Iudovým programom, totižto s programom kresťanskej Iudovej strany. Národnári ho ale zväbili, oči sa mu konečne otvorily a on nahliadol klamstvo a celú hnusobu národnárskej politiky a preto opustil vodcov slovenského Iudu a zažakoval za ablegátsky mandát. Pri tomto je len to jedno nápadné, prečo národnárske «Iudové Noviny» tento list neuverejnily. Alebo sa haňbia že jejich šudierstvo vychádza na svetlo alebo zamýšľajú Iud slovenský ešte ďalej klamať a šialiť.

U nás národ ako z jednej strany nahliada klamstvo národnárov, tak z druhej strany každý deň vždy viacej presvedčuje sa o tom, že Iudu jedine osozná, blaho-

nosná, ba spravodlivá je len tá politika, ktorú robí kresťanská ľudová strana. Tá slovenský ľud nešiali, neklame, nevyužitkúva ku svojim interessom, ale mu aj skutočne pomáha. *Šarišan.*

Za tú našu slovenčinku!

Politika v terajšom našom svete u nás je takrečeno každodenným chlebom. Politizuje každý. Nielen volič, lež i ten, čo nemá hlasu, ponevác mu jeho, seba sa chvastajúci priatelia (?) do hlavy nabili, hej, hej, budeš mať i ty hlas, musíš mať, len krič a volaj.

V meste, v dedine počnúc od prvého númera domu až do ostatného, všetko sa zaoberá s politikou. Beda ale tomu, kto sa opováži dačo povedať proti Hodžovi, Jurigovi, Hlinkovi, Skyčákovi, tomu málo chybuje, že ho neukrižujú. Duchovná hlava mesta, obce kňaz, ak je z národnostnej strany, to je svätý, dobrý, milý, tomu slobodno všetko; ak je ale ten kňaz proti nim, nebratrickuje sa s národnostnou stranou, nedrží s Jurigom, Kollárom, Skyčákom, Hodžom, to by sa veľmi tešili, keď by si hneď iného kňaza za svojho zvoliť mohli. Lúčania, Ružomberčania sa veru v tomto ohlade hanebne držia. Čo sa im len robí? Možno v lete, keď bude teplejšia voda v kúpeľach a vo Váhu, dobre sa okúpu, budú hádam múdrejší. Ba či len pôjdu k veľkonočnej sv. spovedi? Či budete Lúčania a Ružomberčania spovednice tiež bojkotovať? Dozaista už najbližšie čísla «Týždenníka» a «Ľudových Novín» prinesú vám napomenutie, aby ste sa neopovážili k veľkonočnej spovedi ísť. V tom páde, ako aj v iných pádoch, ich neposlúchnite! V našej cirkvi katolíckej nebudú vám len rozkazovať a učiť vás tí, ktorí ľud do bludu zaviesť chcujú.

Ak im kto do očí pravdu povie, oj to je už aj-vaj! Brízgajú aj na takých ľuď, čo sa s nimi ani vo snách nezaoberajú. Časopisy redigovať je nie pre hockoho. Bielek ufujazdil, za ním pôjde i Dúbravský, snáď ho predíde Hodža so Skyčákom. Nech si len hodne nazazdujú. Plátenci im najväčšmi kazia. Keď sa rozídu na jarmaky a na trhy, všetko dôverne povyprávajú, medzi iným i to, že remeslo im teraz horšie ide, ako predtým, teraz že musia viac biedy prestať a to *všetko len pre tých.*

Čo sa bojovníci a kapráli tej «našej slovenčinky» boja tu v našej vlasti do novín dať, s tým utekajú do Čiech alebo až za more — do Ameriky. V kalendári «Jednota» mnoho uverejnili od nich a o nich. Čo sa báli dať do «Slov. Týždenníka», «Ľudových Novín», «Pokroka» atď., to oni zaslali do kalendára «Jednota». Známe sú tam mená Medveckého, Urbánka a všetkých národniarov.

Keď by nie kalendár «Jednota», nevedeli by sme ako vyzerala Juriga, Jehlička, Tomanek, Hlinka, Moyš, Šrobár a celá rodina Ondreja Jančeka. Tychto podobizne sú tam. Načo ale je tam obraz, ako p. Hlinku žandári šikujú? To sa nepatrí. P. Jehlička Juriga! škoda

že ste bez reverendy! Ale je veru ani nie podpísané, že sú to kňazi. Tomanek tiež v civili. Celému svetu sa dajú vidieť, ako oni vyzerajú bez reverendy. Čo na to povie hlavný obraz kalendára: «Dobrý pastier?» On pasie, vedie ovečky svoje a vy mu ich kradnete, obkrádate ho. On ich svoláva a vy ich rozháňate.

Nenie to ani kresťanská, ani ľudová politika, lež je ona národnostná, ktorá vedie nábožný ľud kresťanský do istej záhuby. Tú pravdu musel som vám povedať ako veriaci katolík a *Slovák.*

Rozmary a žarty.

Horlivosť.

Sudca: Prečo si žobral? Však štyri zlatky našli ti vo vaku?!

Žobrák: Lebo nerád leňošim.

Zvláštne vysvetlenie.

Učiteľ: Janko, vysvetli nasledujúcu vetu: «V potu tvári musíš svoj chlieb vyhľadávať».

Janko: Človek musí tak dlho jesť, až sa potí.

Úprimnosť.

Žena vypravádzala svojho muža do sveta, keď tak aj jednu milu prešli, začala plakať.

— Neplač — tešil ju muž — však sa ti ja skoro vrátim!

— Však ja za to neplačem — odvetila ona — ale ma nohy bolia.

Ale si vybral.

Prišiel muž z jarmoku a vykladá veci, čo nakúpil. Žena nebola so žiadnou spokojná, začne ich haníť a vyhodí mu na oči:

— Veď si ty to vieš aj vybrať!

— Voru máš pravdu, — odpovie muž, — aj vtedy som si zle vybral, keď som sa oženil.

Preriekol sa.

Jeden Turek prišiel raz do Viedne a dal sa chváliť svoju vlasť a krajinu tureckú, že vraj tam u nich je veľmi lacno, a na dôkaz uviedol aj príklad, že tam jeden moriak stojí dva groše. A keď sa ho spytovali, že prečo nezostal v tej krajine, odpovedal rozhorčene:

— Nuž ja, keď tam človek nemá ani tie dva groše kde vziať.

Zo školy.

Učiteľ: Prečo vyhnal Pán Boh Adama a Evu z raja?

Chlapec: Lebo zlé učinili.

Učiteľ: Čo za zlé?

Chlapec: Nechceli sa obliecť.

Krestania kupujte len u kresťanov!

Spisy redakcii zaslané.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Križa. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jabloniec). Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jabloniec. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Divadelná knižnica. Vydáva Slovenský Spevokol v Turč. Sv. Martine. Sväzok V. *Márnotratný syn.* Dráma v 5. dejstvách. Napísal Jozef Hollý. Druhé vydanie. Cena 80 halierov.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Obradoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícke dievky. Spísal Fr. Richard Oswald, kňaz arcibiskupstva oktrihomekého. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihomekého. Trete ilustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Zivot Ježiša Krista, Božského Spasiteľa nášeho. Spísal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dievky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knižtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynôtované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovesik, farár likavský.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Odkazy redakcie.

P. Dopisovateľ. L. Zásielku sme dostali. Veľmi nám je ľúto, že nám nemožno žiadosti vyhovieť až v budúcom čísle.

J. H. Bártfa. Žiadanú modlitbu obstaráme po sviatkoch.

P. Dopisovateľ. Spiš. List sa opozdil. V budúcom čísle uverejníme.

J. V. T. Stane sa vám po vôli. Máte však byť aj veriacim katolíkom a nemali by ste také noviny podporovať, čo na vašu cirkev a vieru jednotajne brízgajú. Dobre sa majte!

P. R. O. T. Nie nad nami ráčte nariekať, lež nad tými, čo ľud náš ľahkomyselne tak ďaleko dovedli, že si po veľa krajoch neváži ani cirkve, ani biskupov a ani svojich duchovných. Nekopeme my J. tým menej K. Veď ale brániť sa len snáď smieme? Že sme vraj nekresťanskí! Neideme to predpokladať o Vás, že ako muž vážny také plátky, ako sú «S. T.» a «L. N.» držíte za kresťanské. Kým aj tieto muchotrávky napádať budú kresťanskú ľudovú stranu, jej ablegátov, vodcov a členov, nezložíme zbraň a budeme sa brániť všetkými dovolenými prostriedkami, bo nám záležať musí na tom, aby ľud náš poznal pravdu a odvrátil sa od tých, čo ho mravne a hmotne hubia a uvalujú do zkazy večnej a časnej. Pán Boh s nami a zlé preč!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

S hroznými následkami spojené sú často žalúdočné choroby, záha, nechúť k jedeniu, náklonnosť ku vracaniu, kyslé a nepríjemné grganie, tlačenie žalúdka, zdutie, krče a rozličné nervové choroby, ako aj neporiadne účinkovanie čriev. Po chybnnej ceste chodí, čo sa za všeliakými jarmočným hlasom odporúčanými liekmi sháňa, miesto čo by sa poriadneho a vyprobovaného lieku držal. Tak na príklad proti chorobám žalúdka, záhe, krčom, nechuti k jedeniu, zdutiu, neporiadnemu účinkovaniu čriev, neporiadnemu troveniu, náklonnosti k vracaniu, kyslému grganiu, horúčostam a nervozným chorobám najistejším a najrýchlejšým liekom sú opravdové Fellerove Elza-pilulky. 6 škatuliek posielajú franko za 4 koruny dorábateľ V. Eugen Feller, dvorný lekárnik. Stubica, Kostolná ulica číslo 18. (Stol. Zahreb.)

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 19. marca.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

Pšenica: tiská K 15·00—16·10, peštianska K 14·30—15·75, stolno-belehradská Kor. 14·55—15·55, banátska K 14·55—15·50. — **Raž:** K 13·00—13·40. — **Jačmeň:** na krm K 13·20—13·50. — **Ovos:** prvotriedny 15·80—16·10, druhotriedny 15·40—15·70. — **Kukurica:** K 10·40—10·70. **Repica:** K ————. — **Proso:** K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25·30	24·30	23·30	21·90	20·50	19·70	19·10
		č.	7	7 ¹ / ₂	8		
		K	17·50	15·50	11·80		

Drobné otruby: K 9·60, hrubé K 9·90.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 120·00 do 130·00 za 120 kilogr.; datelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·00—4·40, žlté K 4·60—5·00 za 100 kilov.

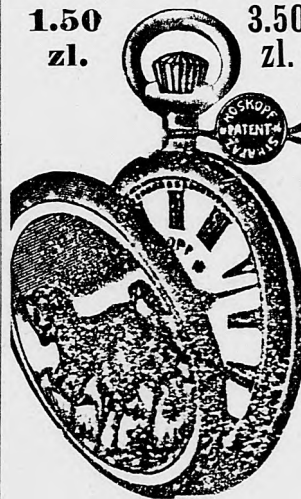
Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 19·00—20·00, tarkavá K 18·00—20·00. — **Hrach** lúpaný: K 24·00 do 42·—. — **Šošovica**, veľká čistá: K 74·00—82·00. — **Koňské semä:** K 23·00—24·00. — **Lanové semä:** prima K ————. — **Rasca** (kmin): 85·00—87·—. — **Mak:**

K 84·00—86·—. — **Ladník:** K ————. Všetko po 100 kilogr.**Koloniálny tovar:** Cukor v klobúkoch K 74·00 do 74·50, kockový K 76·00—76·50, žltý K 74·00—74·50 za 100 kilogr.**Petrolej:** Fiumánsky krištálový K 43·75, fiumánsky White-Star (***) K 40·75 za 100 kilogr.**Lekvár:** srbský K 25·50—26·00, bosenský K 42·00 do 42·50 za 100 kilogr.**Slivy:** bosenské (100 kusové) K 29·50—30·00, srbské (100 kusové) K 29·00—29·50.**Sviňská masť:** budapeštianska K 156·00—157·00.**Slanina:** vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 122·00—124·00 za 100 kilogr.**Špiritus:** Rafinovaný odanový vo veľkom K 150·50 do 151·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 43·50—44·00.**Vajcia:** prima uhorské K 76—78, podležšie K 75 do 76 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.**Maslo:** k čaju K 2·40—2·50, k vareniu K 1·80—1·85, syr 25—35 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.**Drúbež** (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1·60 do 1·75 za kilogram; kurence k smaženiu K 2·40—3·00, kurence k pečeniu K 3·00—4·30, sliepky na polievku K 4·00—4·50 za jeden pár.

Oceňujeme si cenný obsah tejto flasky, obsahuje totiž Fellerov „Elsa-Fluid“, ktorý státisíce ľudí oslobodil od lámky, reumy, trhania údov, pichania, boienia rúk, nôh, hlavy a zubov, ochromnutia, bofov chrbta, nervov a svalov, úsadu, vytknutia, influence, horúčky, migrány, slabosti, triasky atď. Jestli aj vy trpíte, tak nemeškajte ho oprobovať. 12 malých alebo 6 duplovaných flášiek franko 5 K. — 24 malých alebo 12 duplovaných flášiek 8 K. 66 hal. A keď sa ponosujeme pre zkažený žalúdok, nemame apetitu a trpíme na ťažkosť, zapečenie atď. upotrebuje Fellerove rhabarbarove „Elsa-Pilulky“ na prehnanie, ktoré nám vždy pomôžu. 6 škatuliek franko 4 K. Právě dožaneme výlučne u dorábatefa E. V. Felleru v Štubici, Templom-u. 18. (st. záhrebska). Sklad u Josefa Török lekárniku v Budapešti, VII., Király-utca 12.

IV

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:1.50
zl.3.50
zl.

zl.
Nikkel Roskopf hodinky ... 1.50
Goldin Roskopf „ „ ... 2.—
Strieború Roskopf hodinky 3.—
S dvojou pokryvkou ... 5.—
S 3. striebornou pokryvkou —
hodinky ... 5.—
Tenké ocelové hodinky ... 3.50
Americké zlatodubl. hodinky 5.—
Pôvodné Roskopf patenthod. 8.50
Pôvodné „Omega“ ... 9.50
Strieborná panciel retiazka 1.—
14 karat. zlaté hodinky ... 8.50
14 karat. zlatá retiazka 10.—
14 karat. zlatý prstienok ... 2.—
Pendlové hodiny ... 2.30
So zvukom vážových zvonov 4.50
S muzikou ... 6.—
Kukučkové hodiny ... 2.50
Kuchyňské hodiny ... 1.20
Budič hodiny ... 1.20
Budič v noci so svetlom ... 1.50
S dvojím zvonom ... 1.75
Najnovšie budič hodiny so
zvukom vážové, ho zvona
s býucím strojom. ... 2.50
Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vrátia sa
peňaže. Rozposielanie s pošto-
vou dobierkou.

Mikša Böhnel
hodinárViedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom).
Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma**Dr. FLESCH-a lieh proti lámke**jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v**Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.**1/2 decilitrová flaska na prábu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká flaska pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké flasky pre «rodinu» posielajú sa franko.

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej lieči Ľadový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.

Zachovanie zdravého ŽALÚDKA

spočíva hlavně na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého trávení a odstranení škodlivé zapečenía. Osvedčeným domácim prostriedkom z účinných bylenných latek pečlivo pripraveným, ktoré užívaním podporujú a upravujú trávenie, chuti k jedlu povzbuzuje a mierne, bezbolastne precistenie pôsobí a tak známé následky nestriedmostí, pochybene diety, nastudene a neprijemné zapečenie stolice na pr. zahu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej kyseliny, krčovitej bolesti zmiernuje a odstraňuje, jest Dra Rosi balsám pre žalúdok z lekárne B. Fragnera v. Prahe. 1/2 fľaška 1 kor., 1 fľaška 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochrannou známkou.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u čierneho orla“, PRAHA, Malá Strana čis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednávky poštou vyrážajú sa obratom.

Proti predeslaniu K 2.56 zasila sa veľká fľaška, proti K 1.50 malá fľaška frankov. na všetky taniče Rakúsko Uhorska.

Sklady v lekárňach celého Rakúska. Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. 1.

Dom naj predaj

v obci Kološ-Križ číslo 310 (st. Nitra). 13 jut. rolé; 9 jut. pasienku; 2 jut. lúk; dom má (1 izbu, kuchinu, komoru, 2 maštale); patvi k nemu pajta, humno na 1/2 jut. Adresa: Joset Jakubis, Nyitra-Novak.

Oznam

sktorem ctenému obecnstvu uctive oznamujem že som si maliarsky a natieračsky obchod otvoril. — Moja dlhoročná zkušenosť, ktorú som si v hlavnejších zavodoch maliarských nadobudnul postavila ma do toho milého položenia, že možem celú svoju silu vynaložiť na to, aby som ctené obecnstvo rýchlo do re a lacno obslúžil mohol! Vývesné tabule vyhotovujem rýchlo a za tú najľavnejšiu cenu. Keď velactené obecnstvo o hojné objednávky prosím značím sa s hlbokou uctou. Stefan Machala maliar a natierač v Trnave Nagyszombat jerichová ulica 305.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páner 18 kor.—24 kor.

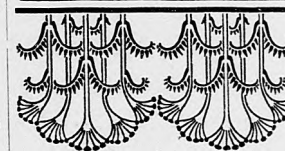
Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynnimkou dovolene jestli sa poštové útraty vynahrada. Benedikt Sachsel, Lobes 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Oznamy príjima
administrácia

„Krešt'ana“

BUDAPEŠT,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosime odvolávať za vždy na náš časopis.

Malacské karpátske zdravotné pilulky.

Zalúdkove a brušné choroby, tvrdá stolica, hlavybolenia, závrat, zlatá žila a pečeňové bolesti iste sa vyliečia už od 25 rokov oblubenými

„Malacskými Karpátskymi Zdravotnými Pilulkami“

sostavené sú dľa predpisu dr. Kvapila skrze

Jána Friedrich, lekárnik v Malackách (Prešporská stolica).

Jedna škatulka stojí 21 kr., balík so 6 škatulkami 1 zl. 5 kr. Jestli sa ale k cene piluliek 20 kr. priloží a celá summa po poštovej poukážke odpošle, tak sa pilulky frankovane kdekoľvek do celej monarchie odpošlú.

VÝSTRAHA! Ponevač moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Velactený pán lekárnik! Prosím Vás, zašlite mi 4 (štyri) balíky vašich karpátskych piluliek; trpel som na zapchávkú, porať keď ich užívam, mam miernu stolicu a celkom sa lepšie cítim; prepustil som ich i mojmu priateľovi, ten trpel na nechuf ku jedlu i na žalúdkový katar; aj ten hovorí, že bez nich nechce byť, a tak Vám obdivuje srdečne želáme vy-okeho veka, aby Ste ešte mnoho nemocných mohli uzdraviť. S úctou značím sa.

V Erdeviku, dňa 3/II. 1905. Karol Kupeczky, staviteľ.

Citný Pan Friedrich lekárnik v Malackách! Úctive prosím, že by mi račili poslať jeden balík karpátskych zdravotných piluliek, ktoré dobre účinkujú každému, pre moju manželku. Pán Boh Vám to odplať. Prosím čím skor.

Ambrustalva, 14-tého novembra 1905. Michal Vida.

Velactený pane lekárnik Friedrich v Malackách! Prosím zašlite mi jeden balíček Vašich karpátskych zdravotných piluliek pre moju manželku, ktorá ich už jednú upotrebovala a po upotrebovaní prestalo jej hlavybolenie a jej žalúdok počal tráviť a trús z nej ľahko šiel.

Keď dakto trpi na lamku, reuma, nech bezodkladne oprobuje tekutinu prot lámke od Jána Friedricha, klorá istotue hojí lamku, pakostnicu, reumu, bolenie rúk, noh, križov, slabosť rúk a noh a všetky bolesti z úderu, natrhnutia, presilenia a vytknutia pochlodiace. Cena 3 fľašiek s obalkou a poštou 6 korún. — Najstaršie a najbolastnejšie otlaky v najkratšom čase zratia sa Clavethylom Jána Friedricha Cena 3 fľašiek s obalkou a poštou 2 koruny. — Vsemožné potenie, nadevšeiko noh a pod pazuchou hoje liek Jána Friedricha proti poteniu. Cena troch škatu s obalkou a poštou 4 koruny. — Najlepší liek proti kaslu zachriypnutiu, kataru, zašlajmovaniu a kataru hrtaňa sú kroz Jána Friedricha shotovené Dr. Lager chyrué pilulky. Cena dvoch škatuliek s obalkou a poštou 2 kor. 45 hal. — V kažtom dome nevýhnutelne potrebný liek je: kroz Jána Friedricha shotovená domáca masť, ktorá každú i tú najzastarejšiu ranu v kratkom čase vylieči. — Cena jednej davky s obalkou a poštou 2 koruny.

Teda Vás ešte srdečne prosím za rýchle zaslanie. Nech Vám dá Pán Boh milostivý ešte dlho žiť na tomto svete, aby ste vždy k Vám sa utiekajúcim mohli pomáhať.

V Dolných Drškovach, 1-ho decembra 1905.

Antal Rédeky, roľník.

Blanorodý Pane! Pošlite mi zase obratom pošty jeden balíček karpátskych zdravotných piluliek chýrečnyčk čím najrýchlejšie. Nech ten milostivý Boh Vas dlhé roky udržuje v dobrom zdraví, aby ste mohli pomáhať nemocným s Vašími výtečnými pilulkami. So srdečným pozdravom a hlbokou úctou značím sa vo Vidznej, dňa 22. novembra. 1905.

Štefan Saučík.

Velactený Pane lekárnik v Malackách! Prosím, zašlite mi z vašich výborných karpátskych piluliek jeden balíček so 6 škatulkami na dobierku, ktoré mi od hlavybolenia a planeho žalúdka dobre účinkovaly. Zostávam so srdečným pozdravom.

Arva-Erdők 16-tého decembra 1905-

Ján Crudoba.